

УДК 338.439

**ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ НИМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

В. П. Тхорук

студентка 4 курсу, група ФіК-41, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент Л. М. Мельник

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті розкрито сутність поняття «фінансові ресурси». Розглянуто основні проблеми формування фінансових ресурсів та шляхи підвищення ефективності управління ними на підприємствах харчової промисловості. Запропоновано напрями вдосконалення формування та управління фінансовими ресурсами для ефективної фінансової діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансові ресурси, підприємства харчової промисловості, управління, прибуток, статутний капітал, кредит.

В статье раскрыта сущность понятия «финансовые ресурсы». Рассмотрены основные проблемы формирования финансовых ресурсов и пути повышения эффективности управления ими на предприятиях пищевой промышленности. Предложены направления совершенствования формирования и управления финансовыми ресурсами для эффективной финансовой деятельности предприятия.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, предприятия пищевой промышленности, управления, прибыль, уставный капитал, кредит.

The article reveals the essence of the concept of «financial resources». The main problem of financial resources and ways to improve management in the food industry. Directions improve the formation and management of financial resources for effectively financial activity.

Keywords: financial resources, the food industry, management, earnings, share capital, loan.

Для забезпечення сталого розвитку економіки України потрібно розв'язати низку невідкладних проблем, з-поміж яких однією з основних є підвищення ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, що зумовлено принциповою зміною правил їхнього функціонування у ринковому середовищі. Тому з метою ефективного управління фінансами ресурсами підприємств необхідно вдосконалювати і розвивати наявні, а також розробляти нові методичні підходи, що враховують особливості економічної ситуації в Україні. Одним із найважливіших видів ресурсів є фінансові. Тому дослідження проблем стратегічного управління процесами формування й використання фінансових ресурсів стає пріоритетною науково-практичною проблемою, що потребує розв'язання у сучасних умовах.

Метою статті є дослідження проблем формування та використання фінансових ресурсів, а також пошук шляхів підвищення ефективності управління ними з метою покращення фінансової діяльності підприємств харчової промисловості.

Дослідженням проблеми щодо вдосконалення формування та управління фінансовими ресурсами займалося багато як іноземних, так і вітчизняних вчених, зокрема О. П. Близнюк,

А. П. Горпинченко, Т.Ф. Григораш, Н. Єфремова, Ю. В. Лукіна, А. М. Поддєрьогін, А. М. Білик, О. С. Філімоненков, В. О. Шевченко. Проте, проблеми вдосконалення формування та управління фінансовими ресурсами на підприємстві все ще залишаються актуальними, незважаючи на вагомий внесок дослідників.

Економісти й науковці розглядають безліч визначень понять «фінансові ресурси». Наприклад, А.М. Поддєрьогін під фінансовими ресурсами розуміє усі грошові кошти, що є в розпорядженні підприємства, до яких належать грошові фонди й та частина грошових коштів, яка використовується в нефондовій формі [5]. За О.С. Філімоненковим, фінансові ресурси – це джерела коштів підприємства, що спрямовуються на формування їх активів [6].

Таким чином, виходячи з аналізу трактувань, що наведені вище, в сучасному розумінні поняття фінансові ресурси це кошти, що перебувають у розпорядженні підприємств і призначені для виконання ними певних фінансових зобов'язань.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та залучені кошти. До власних належать: статутний капітал, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток. До залучених – отримані субсидії, кредити, пайові та інші внески, кошти, мобілізовані на фінансовому ринку [3, С. 53-61].

Слід зазначити що на формування фінансових ресурсів підприємства мають вплив різноманітні чинники, які залежно від суб'єктів підприємницької діяльності, поділяють на зовнішні, що безпосередньо не пов'язані з діяльністю окремого підприємства, та внутрішні, які безпосередньо пов'язані з діяльністю окремого підприємства. Зовнішні чинники включають в себе: стан економіки в цілому, зміну політичного курсу влади, інфляцію, зростання цін на ресурси. До внутрішніх чинників можна віднести:

- 1) рівень досконалості фінансової структури підприємства (деталізація фінансових завдань);
- 2) якість організації управління фінансовими ресурсами;
- 3) налагодження роботи з посередницькими організаціями;
- 4) забезпечення зв'язку збутової стратегії із виробничою;
- 5) позиціонування, вибір сегментів ринку згідно з виробничими можливостями;
- 6) моніторинг існуючого ринку продукції;
- 7) якість фінансового, управлінського та податкового обліку;
- 8) здійснення цінової політики, виходячи із затрат на виробництво, пошук шляхів їх зниження,
- 9) аналіз цін конкурентів;
- 10) загальна оцінка ефективності функціонування виробництва та узгодження її із фінансовим планом підприємства;
- 11) визначення критеріїв відповідності кваліфікації персоналу займаним посадам (згідно з організаційною структурою) й делегуванню повноважень та межі відповідальності [1, С. 1-7].

Важливим напрямом підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємств харчової промисловості є вдосконалення механізму їх управління. Головна спрямованість удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами полягає в оптимізації використання ресурсів підприємства.

Система управління фінансовими ресурсами підприємств харчової промисловості може вважатися досить ефективною лише в тому разі, коли вона дає змогу не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечувати активний системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства. Управління фінансовими ресурсами підприємств притаманні певні властивості: безперервність, циклічність, динамічність, стійкість.

Управління фінансовими ресурсами – це циклічний процес, який потребує постійного оновлення. Тому можна визначити етапи процесу управління фінансовими ресурсами підприємств (рисунок) [2, С. 59-61].

Для побудови ефективної системи управління фінансовими ресурсами підприємств харчової промисловості доцільно враховувати наступні вимоги:

- існування причинно-наслідкових зв'язків між елементами системи;
- динамічність, здатність до зміни якісного стану;
- володіння параметром, вплив на який дає можливість зміни протікання економічного процесу.

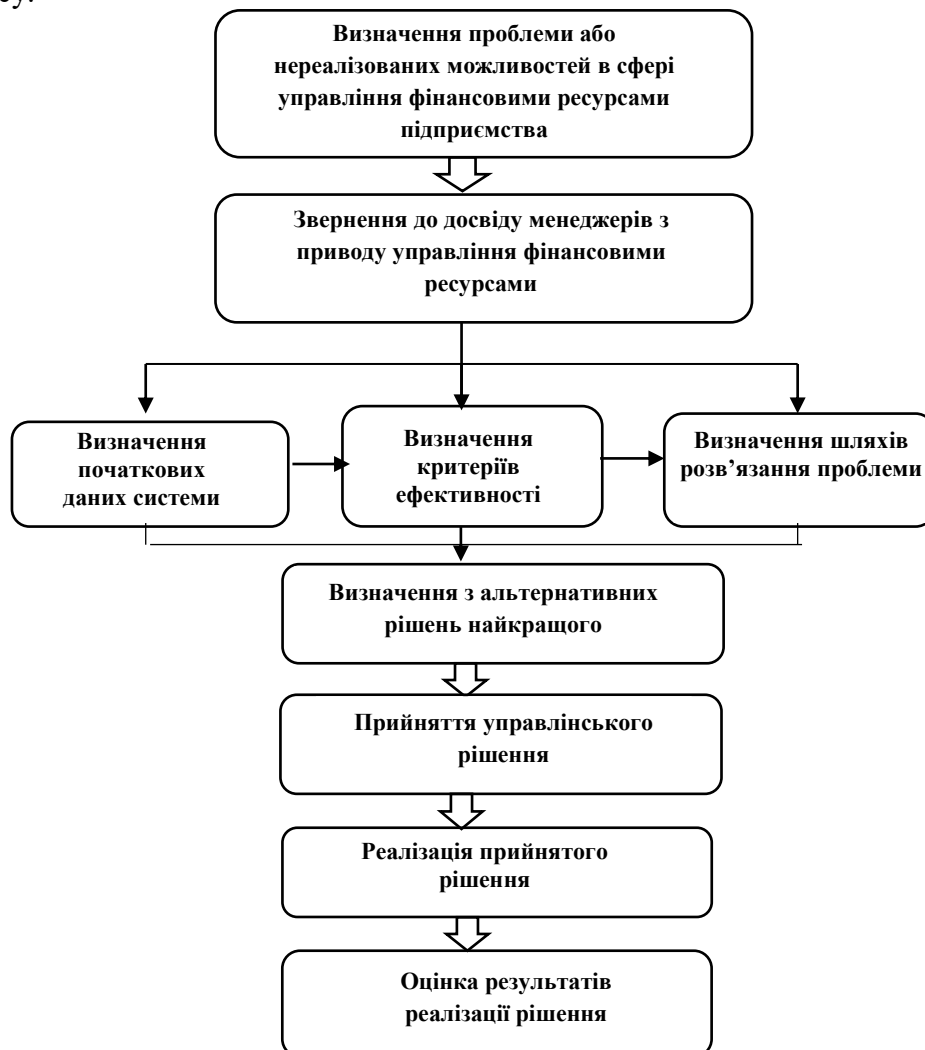

Рисунок. Система управління фінансовими ресурсами підприємства [2]

Проблему управління формуванням та використанням фінансових ресурсів слід розглядати на стратегічному, тактичному та оперативному рівні. Технологія управління фінансовими ресурсами, реалізується за допомогою певного набору методів, важелів, елементів правового, нормативного та інформаційного забезпечення, які дають змогу здійснити комплексну систему аналізу ефективності використання фінансових ресурсів.

Пріоритетом управління на стратегічному рівні є забезпечення необхідним обсягом фінансових ресурсів найбільш вагомим проектам, заходів та операцій, результатом яких можуть бути значні зміни фінансового стану підприємства, різка зміна структури та величини усіх активів та джерел їх утворення – пасивів.

Тактичний рівень управління фінансовими ресурсами підприємств полягає у пошуку та розподілі необхідної кількості фінансових ресурсів для забезпечення окремих напрямків діяльності підприємства (закупівлі, виробництва, збуту) та його середньо- та короткотермінових цілей.

Під оперативним управлінням розуміється комплексна система заходів з розподілу та контролю фінансових ресурсів для забезпечення поточної діяльності підприємства в межах виконання короткотермінових та середньо термінових планів, при цьому пріоритетним є ефективне використання наявних фінансових ресурсів.

При виборі оптимального формування фінансових ресурсів необхідно застосовувати системно-аналітичний метод управління фінансовими ресурсами. Його суть ґрунтується на доцільності управлінського рішення щодо ситуації, яка створюється під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Удосконалення організації управління фінансовими ресурсами підприємств харчової промисловості необхідно розглядати, як один з головних факторів підвищення ефективності їх формування та використання. Це забезпечить високий рівень планування фінансових ресурсів, прийняття оптимальних рішень з врахуванням їх економічного та соціального ефекту [7].

Задля забезпечення ефективного розв'язання економічних і соціальних завдань підприємства потрібно правильно розпоряджатися його фінансовими ресурсами, що є само по собі важливим чинником. У процесі діяльності підприємство повинно вибрати оптимальні варіанти збільшення капіталу як за рахунок зовнішніх, так і внутрішніх фінансових ресурсів.

Слід зазначити наступні заходи та шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів:

- впровадження заходів щодо зниження всіх видів витрат;
- проведення грамотної дивідендної політики;
- вивчення механізму впливу фінансового левериджу на рівень прибутковості власного капіталу і рівень фінансового ризику;
- проведення заходів щодо модернізації виробництва;
- точне визначення терміну експлуатації активів, що вводяться в дію, а також правильний вибір методу нарахування амортизації [4].

Таким чином слід зазначити, що ефективність використання фінансових ресурсів впливає на фінансову стійкість підприємства, його ліквідність, платоспроможність, ділову активність і рентабельність. Тому ефективне управління фінансовими ресурсами є фундаментом для фінансової стабільності підприємства і його подальшого розвитку.

Висновок. Отже, від ефективної організації та правильного управління фінансовими ресурсами підприємства залежить як його фінансово-економічний стан, так і його положення на ринку в сучасних конкурентних умовах. Управління фінансовими ресурсами – це процес прийняття ефективних управлінських рішень, які поєднують у собі досвід професіоналів і певні умови, що складаються в конкретний момент часу і потребують виконання оперативних і стратегічних завдань. Система управління фінансовими ресурсами підприємства являє собою частину загальної системи управління підприємством, а також є сукупністю форм, методів і прийомів, за допомогою яких здійснюється управління грошовим оборотом та фінансовими ресурсами. Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами є одним із ключових чинників підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності, від нього залежить стабільне функціонування, динамічний розвиток, позиція підприємства на ринку тощо.

1. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства / О. П. Близнюк, А. П. Горпинченко // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. – 2015. – № 2. – С. 1–7.
2. Григоращ Т. Ф. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства / Т. Ф. Григоращ, Є. С. Сокальська, А. В. Шабала // Економічні науки. – 2014. – № 10(13). – С. 59–61.
3. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства: їх склад та оптимізація структури / Н. Єфремова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 3. – С. 53–61.
4. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю. В. Лукіна // Фінанси України. – 2013. – № 3. – С. 113–118.
5. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, А. М. Білик // – К. : КНЕУ, 2004. – 546 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. і допов. / О. С. Філімоненков // – К. : МАУП, 2004. – 328 с.
7. Шевченко В. О. Напрями використання фінансових ресурсів підприємств / В. О. Шевченко // Фінансове право. – 2014. – № 5. – С. 126–133.